

۷- استلزامات و اقتضائات اجرایی

۷/۱- اصول حاکم بر اجرا

۷/۲- تشکیلات

۷/۳- مراحل اجرا

با توجه به این که برنامه درسی ملی در راستای تحول بنیادی طراحی شده است، تغییر در ابعاد گسترده و وسیعی در نظام آموزشی را شامل می‌شود، لذا می‌باید متناسب با سطح تغییرات شرایط اجرایی لازم برای تحقق اهداف آن فراهم شود.

۷/۱- اصول حاکم بر اجرا

۷/۱/۱- برخورداری از عزم ملی و حمایت و پشتیبانی تمامی دستگاه‌ها، وزارت‌خانه‌ها، سازمان‌ها در درون و بیرون از آموزش و پرورش؛

۷/۱/۲- تهیه برنامه‌ای جامع، فراگیر و بلند مدت برای پیش‌بینی کلیه اقدامات و فعالیت‌های بخش‌های مختلف در درون و بیرون وزارت آموزش و پرورش به گونه‌ای هماهنگ و هم‌سو؛

۷/۱/۳- پرهیز از شتابزدگی و توجه به اقتضائات اجرایی در سطوح مختلف؛

۷/۱/۴- ایجاد تقویت احساس تعلق و مشارکت کلیه مجریان- در سطوح مختلف - در دستیابی به اهداف و استانداردهای برنامه درسی ملی؛

۷/۱/۵- تدارک برنامه رشد حرفه‌ای بلند مدت استاندارد برای گروه‌های درگیر در سطوح مختلف؛

۷/۱/۶- ایجاد فرصت‌های متنوع و راهکارهای مختلف برای کمک به مجریان جهت ارتقاء سطح عملکرد مدارس در اجرای برنامه درسی ملی؛

۷/۱/۷- ارزیابی مستمر فرایند اجرای برنامه درسی ملی از سوی ستاد اجرا و مراکز مستقل و رسمی و تصمیم‌گیری و اقدامات مناسب در سطوح مختلف.

۷/۲- تشکیلات

۷/۲/۱- استان‌ها

۷/۲/۱/۱- پیش‌بینی و به‌کارگیری کارشناسان مناسب در زمینه نوآوری‌های آموزشی، پژوهش و برنامه‌ریزی درسی در سطح معاونت‌های پژوهشی استان‌ها برای هدایت و ساماندهی بخش غیر متمرکز برنامه درسی و مواد و رسانه‌ها و مراقبت از حسن اجرای برنامه‌های درسی؛

۷/۲/۱/۲- همکاری و هماهنگی گروه‌های آموزشی با بخش برنامه‌ریزی درسی استان در جهت مشارکت معلمان در برنامه‌ریزی و تولید؛

۷/۲/۲- سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی

۷/۲/۲/۱- ایجاد بخشی برای پژوهش و «برنامه‌ریزی درسی» در سطح معاونت سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی با رسالت انجام مطالعات،

پژوهش‌ها، طراحی و هدایت در برنامه‌ریزی درسی و ایجاد «مرکزی برای پایش برنامه درسی ملی» و «مرکزی برای مطالعات و برنامه‌ریزی درسی» و «بخش نظارت و ارزش‌یابی مواد و رسانه‌های آموزشی»؛
۷/۲/۲- ایجاد بخشی برای «تولید مواد و رسانه‌ها» در سازمان، مستقل از معاونت برنامه‌ریزی درسی به منظور ساماندهی و به‌کارگیری ظرفیت‌های علمی و آموزشی کشور در جهت توسعه و‌اگذاری تولید مواد و رسانه‌ها یا اقدام در بخش تولید متمرکز.

۷/۳- مراحل اجرا

اجرای برنامه درسی ملی در سه مرحله و طی ۱۱ سال به شرح زیر انجام می‌گیرد:

۷/۳/۱- مرحله ۱

این مرحله حداکثر سه سال به طول می‌انجامد و مهم‌ترین اقدامات در طول این مدت شامل موارد زیر خواهد بود:

۷/۳/۱/۱- ابلاغ برنامه درسی ملی مصوب به سازمان پژوهش و

برنامه‌ریزی آموزشی و سایر بخش‌های ذی‌ربط؛

۷/۳/۱/۲- تشکیل ستاد اجرایی با اختیارات کافی در سطح ملی با

مسئولیت قائم‌مقام تام‌الاختیار وزیر و ایجاد ستادهای مشابه در

سطح استان و منطقه و تدوین و تعیین برنامه عمل و فرایند و روش‌های موردنیاز؛

۷/۳/۱/۳- تأمین منابع انسانی و مالی در سطح ملی شامل برنامه‌ریزان

درسی برای هر یک از حوزه‌های یادگیری، متخصصان

موضوعی که توانایی لازم به ابعاد آموزشی حوزه ذی‌ربط را

داشته باشند، تربیت ناظران و مشاوران آموزشی که توانایی

پشتیبانی علمی از مدیران و معلمان در عرصه عمل را دارا

باشند؛

۷/۳/۱/۴- بازنگری در ساختار و تشکیلات سازمان پژوهش و

برنامه‌ریزی درسی و سازمان‌های آموزش و پرورش استان‌ها؛

۷/۳/۱/۵- تدوین، اعتباربخشی و تصویب راهنماهای برنامه درسی

حوزه‌های یادگیری و تعیین شاخص‌های آن برای هر یک از

سطوح؛

۷/۳/۱/۶- اجرای برنامه برای ۵ درصد متریان دوره پیش‌دبستانی؛

۷/۳/۱/۷- برگزاری نشست‌ها، همایش‌ها و دوره‌های آموزشی برای

گروه‌های مختلف مخاطبان و دست‌اندرکاران براساس

برنامه‌ریزی‌های آموزشی ستاد اجرا؛

۷/۳/۱/۸- تدوین دستورالعمل‌های موردنیاز برای فعالیت‌های غیرمتمرکز توسط استان‌ها، مناطق مدارس و استانداردهای ارزیابی آن؛

۷/۳/۱/۹- طراحی ساختار بسته آموزشی و مواد و رسانه‌های موردنیاز بر اساس الزامات برنامه درسی ملی؛

۷/۳/۱/۱۰- تدوین استانداردهای حرفه‌ای مورد نیاز برنامه برای گروه‌های مختلف و تدوین برنامه برای رشد حرفه‌ای آنان و تولید مواد و رسانه‌های آموزشی لازم برای گروه‌های مختلف مخاطبان؛

۷/۳/۱/۱۱- تولید مواد و رسانه‌های مورد نیاز اعتباربخشی و اجرای آزمایشی آن.

۷/۳/۲- مرحله ۲

این مرحله، توسعه برنامه در دوره پیش‌دبستانی و آغاز اجرای برنامه در پایه‌های اول تا سوم ابتدایی و نیز در پایه‌های دوره اول متوسطه را در بر می‌گیرد. طول زمان برای تکمیل اجرای این مرحله ۵ سال است. در سال اول این مرحله، اجرای برنامه در ۳۰ درصد مراکز پیش‌دبستانی توسعه می‌یابد و ۵ درصد سال اول دوره ابتدایی و سال اول دوره اول متوسطه زیر

پوشش اجرا قرار می‌گیرند. در سال دوم، برنامه در کلیه مراکز پیش‌دبستانی و ۳۰ درصد پایه‌های دوم و ۵ درصد پایه‌های سوم دوره ابتدایی و دوره اول متوسطه اجرا خواهد شد با توسعه پلکانی اجرا تا سال پنجم، اجرای برنامه در پایه‌های اول تا سوم دوره ابتدایی و در دوره اول متوسطه، کامل می‌شود.

اقدامات این مرحله شامل موارد زیر خواهد بود:

۷/۳/۲/۱- بررسی و سنجش ظرفیت مناطق و مدارس مجری و تعیین نوع حمایت‌ها و پشتیبانی‌های علمی و اجرایی که باید در فرایند اجرای برنامه به آنان ارائه شود؛

۷/۳/۲/۲- سنجش سطح مهارت‌های ناظران آموزشی، مدیران مدارس، معلمان و مربیان تدوین و اجرای برنامه‌های آموزشی در سطح منطقه و مدرسه؛

۷/۳/۲/۳- برگزاری نشست‌های علمی در سطح مدرسه، منطقه و استان به منظور تبادل تجربیات، شناسایی مسائل و انعکاس آن به سطوح بالاتر؛

۷/۳/۲/۴- بازنگری در بسته‌های آموزشی تهیه شده براساس ارزیابی‌های به عمل آمده از عملکرد معلمان و مدیران در سطح مدرسه؛

۷/۳/۲/۵- ارزیابی از محصول برنامه در سطح مدرسه، منطقه، استان و سطح ملی به منظور تعیین میزان تحقق اهداف و نیازهای آموزشی، حمایت‌های علمی و اجرایی از معلمان و مدارس
۷/۳/۲/۶- برگزاری دوره‌های آموزشی برای آماده‌سازی معلمان و مدیران مجری برنامه در مرحله سه مطابق زمان پیش‌بینی شده در مرحله ۱.

۲/۳/۳- مرحله ۳

در این مرحله، اجرای برنامه برای پایه‌های چهارم تا ششم دوره ابتدایی و دوره دوم متوسطه توسعه خواهد یافت. اقدامات این مرحله شامل موارد زیر خواهد بود:

۷/۳/۳/۱- بررسی و سنجش ظرفیت مناطق و مدارس مجری و تعیین نوع حمایت‌ها و پشتیبانی‌های علمی و اجرایی که باید در فرایند اجرای برنامه به آنان ارائه شود؛

۷/۳/۳/۲- سنجش سطح مهارت‌های ناظران آموزشی، مدیران مدارس، معلمان و تدوین و اجرای برنامه‌های آموزشی در سطح منطقه و مدرسه؛

۷/۳/۳/۳- برگزاری نشست‌های علمی در سطح مدرسه، منطقه و استان به منظور تبادل تجربیات، شناسایی مسائل و انعکاس آن به سطوح بالاتر؛

۷/۳/۳/۴- بازنگری در بسته‌های آموزشی تهیه شده بر اساس ارزیابی‌های به عمل آمده از عملکرد معلمان و مدیران در سطح مدرسه و کلاس درس؛

۷/۳/۳/۵- ارزیابی از محصول برنامه در سطح مدرسه، منطقه، استان و سطح ملی به منظور تعیین میزان تحقق اهداف و نیازهای آموزشی، حمایت‌های علمی و اجرایی از معلمان و مدارس؛

۷/۳/۳/۶- هماهنگی با بخش‌های بیرون آموزش و پرورش در سطح ملی، استان‌ها، مناطق به منظور هماهنگی با آموزش عالی، حوزه اشتغال، آموزش‌های فنی و حرفه‌ای در اجرای برنامه و ایجاد بسترهای لازم به گونه‌ای که امکان اشتغال به کار یا ادامه تحصیل دانش‌آموزان پس از فراغت از تحصیل فراهم شود.

فرایند زمانی اجرای برنامه درسی ملی (در صورت تصویب و ابلاغ برنامه در سال ۱۳۸۹)

مرحله اجرا	سال تحصیلی	۸۹-۹۰	۹۰-۹۱	۹۱-۹۲	۹۲-۹۳	۹۳-۹۴	۹۴-۹۵	۹۵-۹۶	۹۶-۹۷	۹۷-۹۸	۹۸-۹۹	۱۳۹۹-۱۴۰۰
مرحله ۱	مقدمات کارشناسی و تولید برنامه‌ها و مواد و رسانه‌ها											
	پیش‌دبستان			٪۵	٪۳۰	اجرای سراسری						
مرحله ۲	پایه‌های اول تا سوم دوره ابتدایی	۱			٪۵	٪۳۰	اجرای سراسری					
		۲				٪۵	٪۳۰	اجرای سراسری				
		۳					٪۵	٪۳۰	اجرای سراسری			
	دوره اول متوسطه	۱				٪۵	٪۳۰	اجرای سراسری				
		۲					٪۵	٪۳۰	اجرای سراسری			
		۳					٪۵	٪۳۰	اجرای سراسری			
مرحله ۳	پایه‌های چهارم تا ششم دوره ابتدایی	۴					٪۵	٪۳۰	اجرای سراسری			
		۵					٪۵	٪۳۰	اجرای سراسری			
		۶						٪۵	٪۳۰	اجرای سراسری		
	دوره دوم متوسطه	۱						٪۵	٪۳۰	اجرای سراسری		
		۲						٪۵	٪۳۰	اجرای سراسری		
		۳						٪۵	٪۳۰	اجرای سراسری		